

BÍRÓ ZOLTÁN

Harc az életért

Fekete Gyula halálára

Meghalt Fekete Gyula. Meghalt vele, ahogy nemrég Püski Sándorral is, megint egy ember azon kevesek közül, akik életüket szánták, konokul, rendíthetetlenül a magyarság életéért. Egy író azon kevesek közül, akiknek mindenkor fontosabb volt egy nemzet igazsága, élete és jövője, mint maga az irodalom. Aki Kölcsey, Petőfi, Arany, Ady, József Attila eszméin és írói erkölcsén nevelkedett, aki diákként élményeinek javát a sárospataki református kollégium szellemi közösségéből merítette és hagyta ötvöződni magában azzal a paraszti észjárással és erkölccsel, amely a szülői házból és a falu tágabb közösségéből járta át idegrendszerét életre szóló parancsként. Így történt, hogy a tehetsége alapján kínálkozó szépírói sikerekről királyi alázattal és nagyvonalúsággal tudott lemondani a napi harcot jelentő másfajta próza kedvéért. Pedig *Az orvos halála* című regénye igazi siker volt és gyakran felvillantotta olvasói előtt szépírói érényeit máskor is. Ám mindaz, amiről az imént szoltunk alkati adottságaival együtt mintegy eleve elrendeléseként hajtották őt az írói publicisztika felé. Fekete Gyulára gondolva, kénytelen az ember tudomásul venni, hogy csakugyan vannak elrendelt életek és az ő élete egyik szép és jól látható példája ennek. Nemcsak azért, mert nagy és gazdag életművének döntő hányada – minden politikai gáncson és akadályoztatáson át – a publicisztika lett, hanem mindazokért a célokért, a soha, egyetlen életszakaszában sem mellőzött közügyekért, amelyek mind a sorsunkról szóltak, a sorsunkért, a magyarság megmaradásáért.

Fekete Gyula a két világháború között bontakozó és kiteljesedő népi mozgalom íróinak követője volt. A mozgalom írói közül legközelebb talán a magyar élet minden rezdülésére figyelő, minden jelenségére reagáló Veres Péterhez állt, nemcsak az írói munkásság jellegében, de a közélet mindennapi robotosaként is. Ifjú korától szerepvállalásainak sora is igazolja ezt, egészen élete utolsó két-három hónapjáig, amikor a betegség már lehetetlenné tette részvételét, fizikai jelenlétét a közélet színterein. Mindig ott volt, ahol a társadalom jövőjének alakítását leginkább lehetségesnek látta, akár írói-szellemi, akár közvetlenül politikai cselekvés révén. A sárospataki iskolás évek után, 1942-től a Győrffy István Kollégium már lázasan épít-

kező évei következtek, 1945-ben ifjú mozgalmárként részt vett a földosztásban, majd a Nemzeti Parasztpárt észak - magyarországi kerületének megszervezését bizzák rá, 1956-ban pedig az írószövetség titkáraként lesz egyik alakítója a forradalmi eseményeknek. A szabadságharc leverése után letartóztatják, majd ötvenhétben szabadul. A hatvanas évek közepétől vehet részt ismét a közéletben folyóirat-szerkesztőként, a nyolcvanas években pedig az írószövetség életének - 1956-ot nem számítva – alighanem legizgalmasabb szakaszában a szövetség alelnökévé. Ha csak vázlatosan is áttekintjük Fekete Gyula életútját, már ennek alapján is természetesnek, egyenesen kikerülhetetlennek tekinthetjük részvételét a nyolcvanas évek második felében bontakozó rendszerváltásban és ugyanilyen természetesnek, hogy nem másutt, hanem a Magyar Demokrata Fórum szervezésében, később elnökségében és politikájának megformálásában vállal szerepet. Az első lakiteleki találkozón 1987-ben, a sátor alatt, Lezsák Sándorék udvarán ő elnököl. Az is természetes, hogy 1988. őszén tagja lesz az első valóban független folyóirat, a *Hitel* szerkesztőségének. Okkal érezhette ekkor, ezekben az években, hogy addigi küzdelmei, irodalmi és politikai erőfeszítései – minden kudarc és korábbi megaláztatás ellenére – most beváltják reményeit: új, szabadabb és teljesebb életet kezdhet a nemzet és mégiscsak lesz demokratikus Magyarország, amint azt 1945-ben, majd 1956-ban egy rövid ideig remélhette. Most sem remélhette sokáig. Egyre több keserűséggel és indulattal figyelte, amint rohamosan más pályára terelik nagyobb erők és hazai politikai alkuszok eredeti szándékainkat. Egészen odáig, ahová az egész rendszerváltást és magát a Magyar Demokrata Fórumot is züllesztették, amint kiárusították az országot, az MDF mai vezetői pedig pénzzé, kis karriervágyaik, önérdekeik eszközévé alacsonyítják a személy szerint általa is teremtett és tőle is már korábban elorzott MDF-et.

Az életmű azonban megszületett és kiteljesedett és ez az, amit Fekete Gyulától nem vehet el senki. Tölünk sem vehetik el, ha vesszük a fáradságot, ha tudunk, ha hajlandók vagyunk még olvasni, tanulni és okulni egy nagy írói életmű terméséből. Fekete Gyula

la módot adott erre azzal, hogy összegyűjtötte feljegyzéseit, cikkeit, esszéit négy vaskos kötetbe, több mint háromezer oldal terjedelemben *Naplóm a történelemnek, 1941-2000* címmel. Aki a kor történetével meg akar ismerkedni, netán kutatója e kornak, az nem nélkülözheti Fekete Gyula „naplóját”. Ezekben a kötetekben nem magánéleti naplójegyzeteket talál, hanem valóságos kortörténetet, adalékokat a magyar történelem természetrajzához. Egy élet harcaival, közéleti küzdelmeivel szembesülhet az olvasó, harcokkal valamiért, valakikkel szemben, történésekkel és a történések okaival, de elemzően értékelve korszakokat, politikai hatalmasságok döntéseit, párttörténetet, így az MDF történetét elsősorban. De miért is folyt a harc, mi volt az ügy, a tét, a cél, melyre egy teljes életet lehetett szánni? Fekete Gyula életművének fő szólamát a népesedéspolitikát, a magyar népesség vészjósló fogyásának bemutatása, elemzése adja, de mindvégig az orvoslás igényével, programmal a fogyás megállítására érdekében. Ezt tekinti joggal az első és leg súlyosabb magyar sorskérdésnek. Rendre számon kéri a politikától, a hatalomban lévőkötől a konkrét cselekvést, a programot s egyáltalán a szándékot ebben az ügyben. Kevés sikerrel. Ha számot adhat mégis sikerről az az általa javasolt GYES/gyermekgondozási segély/ bevezetése volt, hosszadalmas csatározások, Aczél Györggyel és másokkal folytatott szívós vitái, veszekedései, harcai nyomán. Gondoljuk meg: a nemzetpusztítás hatalmi szándékával kellett szembe mennie! Szól azonban a néphez, a társadalomhoz is, keserűségében kifakadva, korholva, ostorozva, mert azt látja, hogy nemcsak nemzetrontó vezetői közömbösek a magyarság jövőjével szemben, de ez a nép maga is elpártolt az élettől: „Végeredményben az dönti el a sorsunkat – írja - , hogy ez a fél évszázadon át butított és lehetetlenül elbutított nép tud-e egyáltalán különbséget tenni az élet és a halál közt. Képes lehet-e még arra, hogy szavaival és tetteivel, szavazataival és szolgálatával a halál elhatalmasodó pártolását a folyton megújuló élet feltétlen pártolására váltsa.” Mondhatjuk okkal, hogy éppen e téma köré szerveződik az összes többi is, melyről, mint sorskérdésről még szó lehet. Így kap nagy hangsúlyt írásaiban a kultúra és a média kérdése. Vagyis az, hogy a szellem emberének és a politikusnak egyaránt elháríthatatlan kötelessége lenne a „kultúrmocsok” áradásával, az elbutulással és elbutítással szemben kimunkálni azt a kulturális, oktatási-nevelési és média-politikát, amely egy értelmes, önmagára ébredő magyar társadalmat hozhatna létre. Egyik legnagyobb vereségünk, hogy nemcsak az aczéli kulturális politika, de a rendszerváltás utáni uralkodó irányná vált álliberális, neoliberalis politika sem volt fogékony erre, sőt: a silányság, a szenny, a butítás áradásában/árasztásában/ és a

kulturális intézményrendszer úgynevezett privatizációjában, piacra hajsolásában lelte legnagyobb örömet. Mégis, a nyolcvannyolc éves író azzal a tudattal készülhetett a távozásra, hogy élete során megtett mindent országa, népe érdekében, amit egyáltalán megtehetett.

Fekete Gyuláról szólva valahogy így fogalmaztam egyszer és tőle búcsúzva, róla emlékezve most sem tudok mást mondani: kiváló elődeihez hasonlóan, népét ostorozva ószövetségi ember volt, népszerűségében, humanitásában és tisztességében újszövetségi. Magyaroknak és demokratáknak pedig igaz ember volt s mindkettőben egy életen át következetes. Köszönet érte.

2010. február 6.

Fotó: Sándor Katalin, MTI

Fekete Gyula

Tisztelt gyászoló család! Fekete Gyula barátai és tisztelői! *

Fekete Gyula úgy távozott közülünk, hogy hátrahagyott egy nagy életművet, mely az elkövetkező évtizedek politikai és szellemi vezetőinek nemzetmentő parancsot hirdet. Az élet parancsát közvetíti: olyan politikát kell kezdeni végre, amelynek középpontjában a magyarság megmaradása áll, elsősorban a népességfogyás megállítása, a nemzeti létezés biológiai alapjainak, fizikai és lelki egyensúlyának helyreállítása.

Ezt a feladatot és programot Fekete Gyula sárospataki diákkorától képviseli rendületlenül, minden ütést állva, minden gúnyt igazsága tudatában reze-

néstelenül viselve. Természetes volt számunkra is, hogy a lakiteleki indulás első pillanataitól mindvégig, mindenekfelett ezt tartotta megvalósítandó feladatnak, mert minden más csak ennek függvényében nyerheti el értelmét. Hogy politikai szerepvállalását mi vezérelte az egykori MDF elnökségében is, arról képet kaphatunk, ha felidézzük egyik írását. Amikor kétségbeesett gondolatként 1994-ben némelyekben komolyan felmerült, hogy idegeneket kell betelepíteni az országba, pótolva a fogyatkozó magyar népeiséget, akkor talán végső riasztásul, arra figyelmeztet, hogy a magyarság elvesztette történelmi asszimiláló képességét. Azt a betelepülő tömeget már nem mi fogjuk asszimilálni, hanem azok minket. Ezért idézte gyakran, mondta el nagy nyilvánosság előtt hibátlanul Lakiteleken Kölcsey vészjósló versét, a Zrínyi második énekét. Tudta, hogy fogyásunk, lelkiekben, erkölcsökben is fogyatkozás. Ezért teszi hozzá mondanójához: még a saját vezetőinket sem tudtuk hosszú évtizedek alatt magyarrá asszimilálni. Hogy mennyire nem, azt éppen az általunk létrehozott MDF sorsa mutatta számára, számunkra a legfájdalmasabban.

Fekete Gyula az elsők között volt, akik észrevették, hogy az eredeti MDF-et kellett kiiktatni a politi-

kából ahhoz, hogy ne legyen gátja a nemzetárulásnak. Rövid néhány év kivételével, húsz év nyereség volt ez a nemzetcsönkítőknak, húsz év veszteség a nemzetépítésben. Országot, nemzeti öntudatot veszítettünk.

Fekete Gyula most azt üzeni: vissza kell venni! Vissza az élet folytatásának lehetőségét, vissza az országot, vissza a magyar öntudatot és önbecsülést! Im már nem emelt hangon mondja – ahogy szokta – hanem életművével, példájával üzeni.

Életösszegző és utódoknak szóló intő szavakat végül tőle idézek: „*Mióta eszemet tudom mindig túlerővel – néha iszonyú túlerővel – szemközt léptem pástra, de a szapora vereségek is arra készítettek, hogy a küzdelmet a legszentebb ügyekért-célokért akkor sem szabad abbahagyni, feladni, ha végképp reménytelennek látszik, mint-hogy az élet és igazság szolgálatában akkor is lelkiismereti köteleesség a küzdelem, ha biztos vereséget ígér.*”

Az egykori Magyar Demokrata Fórum, a lakitelekiek, a barátai nevében kívánom, hogy adjon atyai barátunknak, Gyula bátyánknak lelki békét az, hogy a küzdelem folytatódik. Isten veled!

Brunszvik Terézia (1775–1861)

* Elhangzott Fekete Gyula temetésén, a Farkasréti temetőben 2010. február 9-én